

Sammendrag situasjonsrapportering – Uke 30

Hensikten med situasjonsrapporteringen er å få en oversikt over situasjonsbildet slik at Landbruksdirektoratet kan videreformidle informasjon til øvrig forvaltning, næring og forskning og slik oppnå en felles forståelse av gjeldende situasjon.

Situasjonsrapport fra Landbruksdirektoratet – Uke 30

Periode 01.07.2022- 31.07.2022

Hendelse: Barkbiller, stormskader, skogbrann

1. Situasjonsbilde

Landbruksdirektoratet vil be om situasjonsrapporter fra aktuelle statsforvaltere ved høy risiko/ høy risiko lokalt etter oppdatert risikovarsel, eller ved bekymring for skogsituasjonen.

Etter periode 3 har direktoratet bedt Statsforvalteren i Vestfold og Telemark om situasjonsrapport for uke 27 til og med uke 30 da risikoen for utbrudd av stor granbarkbille vurderes som høy lokalt i Vestfold. I tillegg til å rapportere om barkbiller har Landbruksdirektoratet bedt om at situasjonsrapporteringen inkluderer stormskader og skogbrann inn i skogskadebildet denne sesongen.

Varselet for risiko for utbrudd etter periode 3 (uke 24-28) ble gitt fredag 15. juli 2022. Varselet er gitt av Landbruksdirektoratet etter råd fra NIBIO.

- **Sone 1: Risikoen** vurderes som høy lokalt i Vestfold. Særlig Sande, Re og Hof har høye fangstverdier av stor granbarkbille. Det er imidlertid lite rapporter om angrep på stående skog i Vestfold innen utgangen av periode 3. Enkelte lokaliteter i Buskerud (Kongsberg og Øvre Eiker), Telemark (Porsgrunn, Drangedal og Kviteseid) og Akershus (Ski) hadde høye fangsttall, men risikoen i disse delfylkene vurderes ikke som høy. Risikoen vurderes som lav i Agder hvor antall biller per felle var vesentlig lavere enn andre steder i sonen.

Det er få rapporter om angrep på stående skog i sone 1 i periode 3.

Usikkerheten for varselet vurderes som middels.

- **Sone 2: Risikoen** vurderes som lav. Fellefangstene er ikke spesielt høye, og det er få rapporter om angrep på stående skog i perioden. Risikonivået var også lavt i forrige sesong.

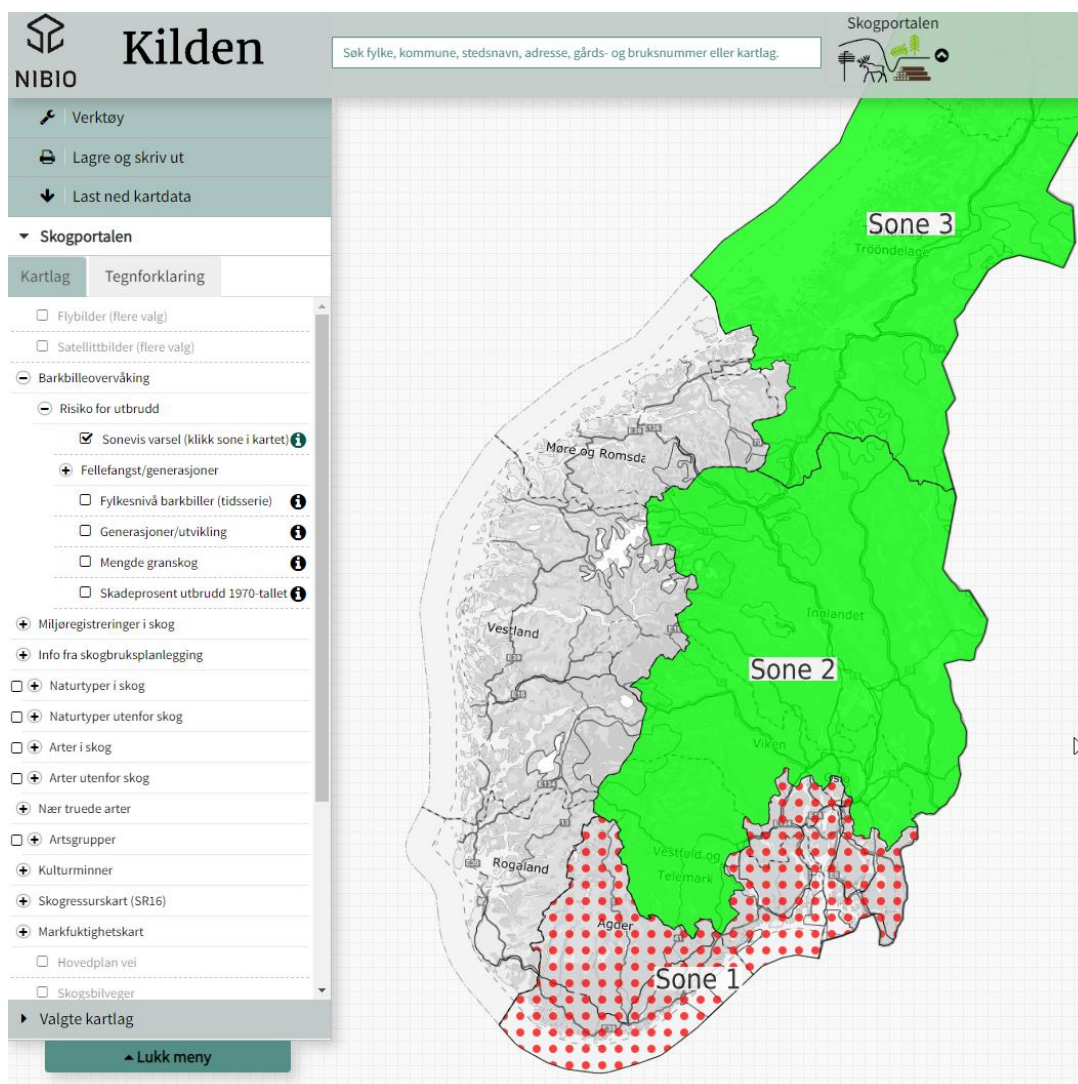
Flere områder hadde store vindfellingene i vintersesongen, og vindfall av gran kan bidra til oppformering av granbarkbiller gjennom 2022-sesongen. Dette kan eventuelt føre til økt skade på stående skog i senere år.

Usikkerheten for varselet vurderes som middels.

- **Sone 3: Risikoen** vurderes som lav. Fangstnivået av stor granbarkbille er lavt med unntak av noe forhøyet fangstverdi i Selbu. Det er få rapporter om angrep på stående skog i perioden.

Det har vært en kjølig start av sesongen og flere områder hadde snødekke inn i periode 1.

Usikkerheten for varselet vurderes som lav.

Stormen 19. november 2021 og følgende stormhendelser vinteren 2021-2022 førte til store vindfall i fylkene Innlandet, Oslo og Viken og Vestfold og Telemark. Landbruksdirektoratet har etter dette hatt månedlige møter med skognæring og berørte statsforvaltere for å få en felles situasjonsforståelse, følge med på situasjonsutviklingen, vurdere tiltak og løfte problemstillinger. En felles risikovurdering er gjennomført i hvert møte. Fokus i møtene har vært å redde verdier, hindre billeoppblomstring og sikre foryngelse.

De første anslagene i januar fra statsforvalterne på omfanget av stormskader ble anslått til ca. 1,3 mill. kubikkmeter. Skogbrand forsikringsselskap anslått at skadeomfanget lå på ca. 1,5- 1,7 mill. kubikkmeter i samme periode. Det siste anslaget fra Skogbrand forsikringsselskap ligger rundt 2 mill. kubikkmeter.

De store vindfallene kan potensielt utgjøre en risiko for utbrudd av stor granbarkbille. Kolonisering av vindfall tar tid, og eventuelle angrep på stående skog ventes tidligst i 2023. Flere faktorer vil spille inn på videre forløp.

En tørr sommer på Sørlandet og Østlandet har resultert i mange mindre skogbranner. Det har vært lengre perioder med gult farevarsel for skogbrann i disse områdene. En større skogbrann i Nissedal i Vestfold og Telemark 9.-11. juli førte til at 3000 dekar skog brant ned.

Det er svært uheldig om det skulle oppstå skogbrann i vindfallområder. Dette kan være områder som er vanskelig tilgjengelige og eventuell brannsløkking i slike områder kan være krevende. Det er viktig at skogeiere følger med i egen skog. De fleste skogbranner kan enkelt slukkes i tidlig fase, men kan utvikle seg til komplekse hendelser som kan true liv, helse og materielle verdier over store områder om de får utvikle seg fritt.

Rapportering uke 30:

- Vestfold og Telemark:
Granbarkbiller

Barkbilleovervåkingen: Gjennomsnittlig antall biller per felle i fylket i tredje periode i 2022 var noe høyere enn i tredje periode i 2021. Gjennomsnittlig antall biller per felle hittil i 2022 er imidlertid betydelig lavere enn i 2021 (14 157 biller i 2022, mot 18 049 biller i 2021). Drangedal, Tokke og Holmestrand er de eneste kommunene som hadde større fangster de tre første periodene i år enn de tre første i fjor. Drangedal og Tokke kommuner har likevel fangster som ligger godt under utbruddsnivået på 30 000 biller per felle (henholdsvis 12 344 og 8 338 biller per felle i gjennomsnitt).

Holmestrand og Porsgrunn er de eneste kommunene som har fanget mer enn 20 000 biller per felle hittil i år. I Porsgrunn er billemengden betydelig lavere enn i 2021. Den var drøyt 31 000 etter tre felletømminger i fjor og drøyt 23 500 etter tre tømminger i år.

Holmestrand er fylkets «hot-spot» for stor granbarkbille, og Statsforvalteren er bekymret for situasjonen. Hittil i år er det i gjennomsnitt fanget drøyt 32 500 biller per felle i Holmestrand. Skogbruksleder melder om liten pågang fra skogeiere gjennom sommeren, men tømmerkjøperen har et etterslep av henvendelser fra før sommeren som skal følges opp, og det er ventetid på hogst. Skogbruksleder har fått meldinger fra pensjonert skogbruksleder om at mye granskog har blitt brun i løpet av sommeren. Trolig skyldes dette barkbilleangrep.

Statsforvalteren har mottatt noen få meldinger om pågående angrep på frisk skog i Sandefjord kommune. En skogeier mener at noen angrep dreier seg om liten granbarkbille, uten at dette er bekreftet.

Stormskader

Tinn og Hjartdal kommuner har vedtatt endrede retningslinjer for tilskudd til opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021, hvor tilskudd til bruk av helikopter er tatt inn.

Det er fire skogeiere i Hjartdal som er klare for å søke om tilskudd til opprydding med helikopter, når WebSkas er oppe igjen etter tekniske problemer. Det er foreløpig ikke kjent når helikopterdriftene vil starte opp. Det er knyttet stor usikkerhet til fremdrift og økonomi i driftene.

Skogbrann

Juli har vært forholdsvis tørr i hele Vestfold og Telemark, og det har kommet under 70 % av normal nedbørmengde for måneden i hele fylket, med unntak av i kystnære områder i øst. I Midt- og Vest-Telemark har det vært tørt, med under 40 % av normal månedsnedbør.

Brannvesenet har rykket ut til 14 branner i skog eller utmark i Vestfold og Telemark i juli. Bare én av brannene har hatt omfang av betydning: 3 000 dekar skog i Nissedal brant 9.-10. juli. Brannen ble trolig utløst av et tre som falt over en høyspentlinje.

Det har kommet noe nedbør i fylket de siste dagene, og det er meldt nedbør i begynnelsen av august. DSBs skogbrannfareindeks er på gult nivå (moderat fare), men denne er justert ned til grønt nivå (liten fare) fra 3. august.

2. Mediebilde og budskap

Flere aviser og medier har hatt fokus på de store stormskadene gjennom vinteren. Flere skogbranner har også vært løftet frem i media.

NIBIO har en pågående serie med korte artikler om stor granbarkbille i magasinet Skog. Denne omfatter ni korte artikler med informasjon om barkbillens biologi, skadepotensiale og samfunnsmessige betydning. To artikler har vært på trykk, resten følger utover året. Artikkene vil også bli publisert på Landbruksdirektoratets nettsider.

Landbruksdirektoratet har videresendt tidligere publiserte artikler om stor granbarkbille skrevet av to forskere ved NIBIO til statsforvalterne. Forfatterne har godkjent at innholdet i disse artiklene kan brukes av statsforvaltere og andre dersom de ønsker å legge ut mer informasjon om granbarkbiller på sine nettsider.

Landbruksdirektoratet har oppdatert egne nettsider med informasjon om skogskader og beredskap i skog vinteren og våren 2022. Nettsidene inneholder informasjon om barkbilleberedskap, stormfelt skog og skogbrann. I tillegg har Landbruksdirektoratet hatt nyhetssaker om stormskader og skogbrann.

Rapportering uke 30:

- Vestfold og Telemark:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark publiserte 4. juli en nettnyhet om stor granbarkbille, som blant annet omhandlet skoghygiene og hva skogeier bør gjøre. Én lokalavis i Telemark tok kontakt med Statsforvalteren 14. juli for å få informasjon til en artikkel om granbarkbiller. Artikkelen stod på trykk 19. juli. Bortsett fra det har det ikke vært oppmerksomhet om granbarkbiller i mediene i sommer.

3. Tiltak som er iverksatt

Landbruksdirektoratet gjennomfører månedlige møter med statsforvaltere og skognæring etter stormen 19. november 2021. Det gjøres en felles risikovurdering av skogsituasjonen ved slutten av hvert møte. Neste månedlige møte vil holdes i slutten av august.

Landbruksdirektoratet har utarbeidet retningslinjer for tilskudd til opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021 og tilsvarende hendelser deretter vinteren 2021/2022. Det ble innhentet innspill fra statsforvalterne og skognæringen i forbindelse med utarbeidelsen av

retningslinjene. Landbruksdirektoratet har foretatt en vurdering av om det skal gjøres endringer i retningslinjene basert på tilbakemeldinger fra Statsforvalteren i Innlandet, Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Det innføres endring i punkt 3 i tilskuddsordningen som åpner for bruk av helikopter.

NIBIO, Skogstyrelsen Sverige og Landbruksdirektoratet hadde et møte om stor granbarkbille og erfaringsutveksling i januar. Skogstyrelsen orienterte om prosjektet «Stoppa borrharna» og barkbilleproblematikk i ulike deler av Sverige. NIBIO orienterte om barkbillesituasjonen i Norge og risikovurderingen i Kilden. Landbruksdirektoratet orienterte om arbeidet med beredskapsplan for stor granbarkbille.

Det ble i mars avholdt et felles møte mellom skognæring, skogindustri og Landbruksdirektoratet for å diskutere behov for mellomlagring av tømmer. Det ble konkludert med at det i 2022 trolig ikke vil være behov for mellomlagring av tømmer, men ved større hendelser vil det være nødvendig å finne egnet sted. Det ble foreslått å jobbe videre med tema gjennom konkrete problemstillinger. Landbruksdirektoratet undersøker hvordan dette kan tas videre.

I februar ble det avholdt møte mellom Norges vassdrag- og energidirektorat og Landbruksdirektoratet. Tema for møtet var roller og ansvar ved vindfelt virke i vassdrag etter spørsmål fra Statsforvalteren i Innlandet. Landbruksdirektoratet tok kontakt med statsforvalteren i Innlandet, Oslo og Viken og Vestfold og Telemark for å undersøke omfanget av vindfelt virke i vassdrag. I Innlandet var det to kommuner (Øyer og Sør-Aurdal) hvor dette kunne være et problem. I mars ble det avholdt et nytt møte mellom Norges vassdrag- og energidirektorat, Statsforvalteren i Innlandet og Landbruksdirektoratet for å drøfte de konkrete problemstillingene. Det ble konkludert med at det ikke var nødvendig å iverksette spesielle tiltak denne gangen.

Landbruksdirektoratet har publisert et notat om ansvar og roller knyttet til farer for flom grunnet vindfall i vassdrag på direktoratets nettside om stormfelt skog.

I juni ble det gjennomført et innspillmøte for barkbiller. NIBIO orienterte om status for barkbilleovervåkingen, risiko etter vinterens vindfelling, nytt kartlag med potensiale for 2.generasjonsbiller i Kilden, artikkelserie om granbarkbille og oppgradering av innleggingsportal i barkbilleovervåkingen. Landbruksdirektoratet orienterte om status for faglig beredskapsplan, stormopprydding og prognoser, og forventninger til situasjonsrapporter sommer 2022. Statsforvalterne ble oppfordret til å dele erfaringer fra møter i kontaktutvalgene, og det ble åpnet for innspill, spørsmål og forventninger til sesongen 2022.

Rapportering uke 30:

- Vestfold og Telemark:

Det er ikke satt i verk beredskapstiltak i den siste 4-ukersperioden.

4. Forventet utvikling

Oppryddingsarbeidet i vindfallhogst pågår, og aktørene melder om at de vil fortsette utover høsten. Det er tørt flere steder og det meldes om at noe av vindfallvirket begynner å tørke. Dette kan øke faren for skogbrann og gjøre virket mer tilgjengelig for angrep av barkbiller. Det kan også føre til redusert virkeskvalitet.

Rapportering uke 30:

- Vestfold og Telemark:

Vi forventer at skogeiere gjennom august vil bli oppmerksomme på skog som har dødd på grunn av barkbilleangrep i løpet av sommeren og at pågangen til tømmerkjøperne vil være stor gjennom høsten. Prioritering av drifter og driftskapasitet vil trolig bli en utfordring.

Vi forventer at oppryddingsarbeidet av vindfelt skog i de største, konsentrerte skadene, de lettest tilgjengelige områdene og de mest lønnsomme driftene blir fullført i løpet av høsten. Ved årsskiftet vil vi trolig ha et godt overslag over hvor mye skog det ikke vil bli ryddet opp i.

5. Tiltak som vurderes iverksatt

Skogskadesituasjonen i år er sammensatt og det er viktig at man følger med på situasjonsutviklingen og melder inn dersom store bekymringer oppstår. Tiltak vil vurderes fortløpende avhengig av situasjonsutviklingen.

Rapportering uke 30:

- Vestfold og Telemark:

Vi har pr. i dag ikke konkrete beredskapstiltak som vurderes iverksatt.

Neste sammendrag av situasjonsrapportering fra Landbruksdirektoratet kan ventes i uke 35.